

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2019/33

Karar Sayısı : 2019/17

Karar Tarihi : 10/4/2019

R.G.Tarih – Sayısı : Tebliğ edildi

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Tavşanlı Ağır Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 284. maddesinin (1) numaralı fıkrasının Anayasa’nın 9., 138. ve 140. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Şüphelilerin kasten öldürmeye teşebbüs ve silahlı tehdit suçlarından cezalandırılması talebiyle açılan dava sonucunda verilen hükmün bölge adliye mahkemesi tarafından bozulması üzerine yapılan yargılamada itiraz konusu kuralın Anayasa’ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun’un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 284. maddesi şöyledir:

“Direnme yasağı

Madde 284- (1) Bölge adliye mahkemesi karar ve hükümlerine karşı direnilemez; bunlara karşı herhangi bir kanun yoluna gidilemez.

(2) İtiraz ve temyize ilişkin hükümler saklıdır.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Berrak YILMAZ tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu, itiraz konusu kanun hükmü okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Anayasa’nın “Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi” kenar başlığını taşıyan 152. maddesinin son fıkrasında “Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz” denilmiştir. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un “Başvuruya engel durumlar” kenar başlığını taşıyan 41. maddesinin (1) numaralı fıkrasında da “Mahkemenin işin esasına girerek verdiği ret kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla itiraz başvurusu yapılamaz” hükmüne yer verilmiştir.

3. 5271 sayılı Kanun’un 284. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan “Bölge adliye mahkemesi karar ve hükümlerine karşı direnilemez; ...” bölümüne yönelik iptal talebi, Anayasa

Mahkemesinin 26/7/2017 tarihli ve E.2017/48, K.2017/129 sayılı kararıyla Anayasa'ya aykırı olmadığı gerekçesiyle esastan reddedilmiş ve bu karar 26/9/2017 tarihli ve 30192 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

4. Anayasa Mahkemesince işin esasına girilerek reddedilen kural hakkında yeni bir başvurunun yapılabilmesi için önceki kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı 26/9/2017 tarihinden başlayarak geçmesi gereken on yıllık süre henüz dolmamıştır.

5. Bu nedenle 5271 sayılı Kanun'un 284. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "*Bölge adliye mahkemesi karar ve hükümlerine karşı direnilemez; ...*" bölümünün iptaline karar verilmesi talebiyle yapılan itiraz başvurusunun Anayasa'nın 152. maddesinin son fıkrası ve 6216 sayılı Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince reddi gerekir.

6. Öte yandan 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinde Anayasa Mahkemesine itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yöntem belirlenmiştir. Maddenin (1) numaralı fıkrasında, bir davaya bakmakta olan mahkemenin bu davada uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu fıkra da sayılan belgeleri dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine göndereceği kurala bağlanmış; anılan fıkranın (a) bendinde de "*İptali istenen kuralların Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslı*" Mahkemeye gönderilecek belgeler arasında sayılmıştır. Anılan maddenin (4) numaralı fıkrasında ise açık bir şekilde dayanaktan yoksun veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının Anayasa Mahkemesi tarafından esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükmüne bağlanmıştır.

7. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (İçtüzük) 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde de itiraz yoluna başvuran mahkemenin gerekçeli kararında Anayasa'ya aykırılıkları ileri sürülen hükümlerin her birinin Anayasa'nın hangi maddelerine hangi nedenlerle aykırı olduğunun ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça gösterilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Yine İçtüzük'ün 49. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde de Anayasa Mahkemesince yapılan ilk incelemede başvuruda eksikliklerin bulunduğu tespit edilirse itiraz yoluna ilişkin işlerde esas incelemeye geçilmeksizin başvurunun reddine karar verileceği, (2) numaralı fıkrasında ise anılan (b) bendi uyarınca verilen kararın itiraz yoluna başvuran mahkemenin eksiklikleri tamamlayarak yeniden başvurmaya engel olmadığı belirtilmiştir. Bu durumda söz konusu eksikliklerin tamamlanması ve Anayasa Mahkemesine başvurulması yolunda yeni bir karar alınması suretiyle başvurunun yinelenenbilmesi mümkündür.

8. Yapılan incelemede, itiraz yoluna başvuran Mahkeme tarafından 5271 sayılı Kanun'un 284. maddesinin (1) numaralı fıkrasının "*...bunlara karşı herhangi bir kanun yoluna gidilemez.*" bölümünün hangi nedenlerle Anayasa'nın 9., 138. ve 140. maddelerine aykırı olduğunun ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça gösterilmediği anlaşılmıştır.

9. Açıklanan nedenle 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile İçtüzük'ün 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasına aykırı olduğu anlaşılan 5271 sayılı Kanun'un 284. maddesinin (1) numaralı fıkrasının "*...bunlara karşı herhangi bir kanun yoluna gidilemez.*" bölümüne yönelik itiraz başvurusunun 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından esas incelemeye geçilmeksizin reddi gerekir.

III. HÜKÜM

4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 284. maddesinin (1) numaralı fıkrasının;

A. “*Bölge adliye mahkemesi karar ve hükümlerine karşı direnilemez;...*” bölümüne yönelik itiraz başvurusunun, Anayasa'nın 152. maddesinin dördüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince REDDİNE,

B. “*...bunlara karşı herhangi bir kanun yoluna gidilemez.*” bölümüne yönelik itiraz başvurusunun, 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, esas incelemeye geçilmeksizin REDDİNE,

10/4/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Zühtü ARSLAN

Başkanvekili

Burhan ÜSTÜN

Başkanvekili

Engin YILDIRIM

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Muammer TOPAL

Üye

M. Emin KUZ

Üye

Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye

Kadir ÖZKAYA

Üye

Rıdvan GÜLEÇ

Esas Sayısı : 2019/33
Karar Sayısı : 2019/17

Üye

Recai AKYEL

Üye

Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye

Yıldız SEFERİNOĞLU